

Internetconsultatie Vernieuwd BuHaOs-beleid

Reactie van Light for the World, 21-03-2018

ALGEMENE REACTIE

Light for the World vindt het een goede ontwikkeling dat de SDG-agenda als 'routeplanner' wordt gebruikt voor het vernieuwde beleid op het terrein van ontwikkelingssamenwerking, handel en investeringen. Belangrijk kernprincipe van de SDG's is 'Leave No One Behind', omdat gedurende de vorige Millennium Development Goals bleek dat bepaalde groepen achterblijven bij ontwikkeling. Zo is er bijvoorbeeld veel vooruitgang geboekt op onderwijs in het algemeen (en voor meisjes), maar van de kinderen met een handicap gaat er maar 1 op de 10 naar school. Scholen die gebouwd zijn en docenten die zijn opgeleid, zijn niet toegerust op inclusie en toegankelijkheid voor deze groep. Zonde, want zo zijn mensen met een handicap oververtegenwoordigd onder het deel van de bevolking dat in armoede leeft (20% van hen heeft een handicap) en blijft hun potentie onbenut. Investerings in inclusie van deze groep geeft juist een hoog sociaal én economisch rendement (zie 'Inclusion Counts' <http://bit.ly/2GfCHzD> en reacties op vragen hieronder). Om effectief en efficiënt armoede te bestrijden en bij te dragen aan het behalen van de SDGs, zal inclusie van / toegankelijkheid voor mensen met een beperking daarom integraal onderdeel moeten zijn van beleid, uitvoering en monitoring, zoals ook wordt voorgeschreven door het VN Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap (IVRPH) dat Nederland in 2016 heeft geratificeerd.

We weten dat programma's die geen specifieke toegankelijkheidsmaatregelen nemen slechts 0-3% inclusief zijn voor mensen met een beperking, terwijl aan programma's die wel gerichte aandacht hebben voor toegankelijkheid 15-20% mensen met een beperking deelnemen (zie bijvoorbeeld 'Inclusion Works!' <http://bit.ly/2FZmkDP> en een studie van de Wereldbank <http://bit.ly/2GKM3AU>). Ook bij USAID, die al jaren een 'disability inclusion policy' heeft, blijkt dat programma's pas op een betekenisvolle manier aandacht besteden aan inclusie wanneer hier echt in stevige taal om gevraagd wordt in tenders (InterAction Disability Working Group, 2015). Voorkom dat Nederlandse subsidies bijdragen aan nieuwe barrières voor mensen met een beperking, door **expliciete criteria rond toegankelijkheid / handicap** op te nemen in subsidiekaders (naast inclusie-criteria voor gender en leeftijd). En neem bestaande barrières weg, door **capaciteitsopbouw** te ondersteunen van organisaties die de stem van mensen met een beperking versterken.

De SDGs, het IVRPH en motie-Diks vragen ook om **data disaggregatie naar 'disability'**, om inclusie meetbaar te maken. Maak hier binnen het BuHaOs beleid werk van, door een voorbeeld te nemen aan het DFID Action Plan for Data Disaggregation (<http://bit.ly/2pnXBms>), door gender / age / disability indicatoren op te nemen in IATI, en door het ondersteunen van de nieuwe 'disability marker' die OECD-DAC voorstelt.

REACTIE OP 9 VRAGEN

Vraag 1 van 9: Voorkomen van conflict en instabiliteit

Nederland kan meer resultaat bereiken door te zorgen dat (nood)hulp bij de mensen in de meest kwetsbare posities terecht komt. Door ondertekening van de 'Charter on Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action', heeft Nederland al erkend dat het bereiken van mensen met een beperking in gebieden die getroffen zijn door conflict of natuurrampen en collectief probleem is waar ze zich extra voor wil inzetten. Het nieuwe beleid biedt de kans om concrete maatregelen hiertoe te integreren in de besteding van de extra middelen voor noodhulp. ECHO (<http://bit.ly/2FOYL4v>) en de VN (<http://bit.ly/2sDcwZW>) hebben al aangekondigd nieuwe eisen te stellen en richtlijnen mee te geven aan hun partners mbt inclusie

van mensen met een beperking (naast gender en leeftijd); het zou logisch zijn voor Nederland om hetzelfde te doen. De vorige minister heeft dit in het AO Noodhulp van januari 2017 ook al toegezegd.

Dit heeft ook betrekking op de extra middelen die beschikbaar komen voor onderwijs voor kinderen van vluchtelingen. Vluchtelingenkinderen met een handicap hebben nóg minder toegang tot onderwijs. De vorige minister heeft in het AO Noodhulp van januari 2017 al toegezegd om bij het VN Education Cannot Wait Fund beter te monitoren op inclusie van kinderen met een beperking. Dit zou doorgezet moeten worden en ook voor andere nieuwe onderwijs-investeringen via bijvoorbeeld DRA moeten gelden.

Zorg verder dat de nieuwe investeringen in lokale capaciteit ('localization') ook ten goede komen aan lokale Disabled People's Organizations; door hun capaciteit te versterken worden zij een belangrijke partner / resource voor noodhulporganisaties. Zij kunnen noodhulporganisaties bijvoorbeeld trainen op inclusie al voordat er rampen plaatsvinden (inclusive preparedness), noodhulporganisaties bijstaan in het identificeren / doorverwijzen / ondersteunen van mensen met een handicap tijdens een ramp, en een rol spelen in het opbouwen van een inclusievere samenleving na een ramp ('build back better').

Vraag 2 van 9: Jeugdwerkgelegenheid

Werkgelegenheid onder jongeren in Afrika en het Midden-Oosten moet op een inclusieve manier gestimuleerd worden, anders blijft ongelijkheid groeien. Dat betekent dat programma's om werkgelegenheid te stimuleren toegankelijk moeten zijn voor jongeren in extra kwetsbare posities, zoals jongeren met een handicap, en dat er aandacht moet zijn voor de specifieke barrières waar zij tegenaan lopen.

80-90% van de jongeren met een handicap heeft geen werk / inkomen. Zij worden dan ook expliciet benoemd in SDG4 en SDG8. Hun werkeloosheid is niet alleen voor hen zelf een probleem maar trekt ook een sociale en economische wissel op hun familie en de samenleving als geheel. Onderzoek toont aan dat juist het investeren in 'those furthest left behind' een hoger rendement oplevert en voor snellere vooruitgang zorgt (zie #9 van ODI: <http://bit.ly/2Ccizh0>). De kosten van inclusie zijn gering in vergelijking met die van uitsluiting. Denk aan uitkeringen die omlaag kunnen, of de productiviteit van familieleden die omhoog gaat omdat ze minder tijd kwijt zijn aan zorg, en meer geld dat overblijft om te investeren in ondernemingen. De ILO (2009) heeft berekend dat de economie van een land 1-7% groeit wanneer arbeidsparticipatie voor mensen met een beperking mogelijk wordt gemaakt. Zo leverde de integratie van blinde mensen op de arbeidsmarkt in Pakistan alleen al 72 miljoen dollar op (Awan et al, 2012).

Marginalisatie is geen bodemloze put waarin alleen een vangnet nog helpt, maar een situatie die doorbroken kan worden door het creëren van kansen. Voor jongeren die weinig toegang hebben gehad tot onderwijs zijn juist beroepsonderwijs en begeleiding in de transitie naar werk / ondernemerschap cruciaal. Dit beroepsonderwijs moet qua kwaliteit en aanbod aansluiten op de arbeidsmarkt en op de wensen/ambities van de jongeren zelf. Ook is het belangrijk om directe links te leggen met (Nederlandse) bedrijven die deze jongeren stage- en arbeidsplekken kunnen bieden. NGOs en belangenverenigingen van mensen met een handicap spelen daarin een belangrijke ondersteunende rol, zowel richting de jongeren als richting bedrijven en trainingsinstellingen. Onze publicatie 'I Am EmployAble' laat zien hoe het creëren van toegang tot TVETs en bedrijven er in de praktijk van drie Afrikaanse landen uitziet: <https://www.light-for-the-world.org/i-am-employable>

Behalve **inclusie-criteria in subsidiekaders** voor NGOs en bedrijven op het gebied van beroepsonderwijs en werkgelegenheid, is het belangrijk dat deze partners ook **technische**

assistentie krijgen om inclusie van / toegankelijkheid voor jongeren met een handicap goed vorm te geven. De vorige minister heeft in 2016 bijvoorbeeld toegezegd dat bedrijven die aanspraak maken op het Dutch Good Growth Fund naast technische assistentie op het gebied van gender dit ook kunnen krijgen op het gebied van disability inclusion (voor zover wij weten is dit nog niet concreet vormgegeven binnen RVO).

Er zijn wereldwijd steeds meer bedrijfsnetwerken die zich sterk maken voor de 'business case' van inclusie, zoals bijvoorbeeld De Normaalste Zaak hier in Nederland en het ILO Global Business and Disability Network. Zij stellen dat het openstellen van hun bedrijf voor werknemers en consumenten met een beperking de competitieve waarde, afzetmarkt, productiviteit en tevredenheid onder werknemers verhoogt. Stimuleer Nederlandse bedrijven die subsidie ontvangen in het kader van IMVO om zich hierbij aan te sluiten.

Vraag 3 van 9: Verminderen van armoede en ongelijkheid

De armste 1 miljard bestaat uit mensen die op basis van specifieke groepskenmerken (zoals gender, leeftijd of handicap) worden uitgesloten (ODI, 2015). Kijk daarom niet alleen naar economische ongelijkheid / cijfers, maar heb ook actief aandacht voor het tegengaan van sociale uitsluiting / discriminatie. Niet als nieuw aandachtsgebied, maar juist door een inclusieve aanpak te waarborgen binnen alle aandachtsgebieden van het ministerie.

De vicieuze cirkel van armoede en handicap kan doorbroken worden door kansen te creëren (zie het antwoord op vraag 2). Daarvoor is wel een stevige commitment nodig van donoren zoals Nederland om inclusie en toegankelijkheid integraal mee te nemen in de programma's die door haar partners worden uitgevoerd. Daarom dus:

- expliciete inclusie-criteria (voor gender, leeftijd en handicap) in subsidiekaders;
- goede monitoring o.a. dmv data disaggregatie;
- vergroten van de interne capaciteit bij BZ / op ambassades mbt inclusie;
- versterken van relaties met netwerken die gemarginaliseerde groepen vertegenwoordigen en die input kunnen leveren op beleid en uitvoering.

Voor heldere internationale standaarden rond inclusie is afstemming met andere donoren ook belangrijk. Neem daarom actief deel aan het GLAD netwerk (<https://gladnetwork.net/>), waarin donoren uitwisselen en coördineren rond 'disability inclusive development and humanitarian aid'. En ondersteun de nieuwe 'disability marker' die OECD-DAC voorstelt.

Vraag 4 van 9: Verduurzamen – n.v.t.

Vraag 5 van 9: Verduurzamen

Vergeet als het gaat om investeringen in 'extra kansen voor vrouwen en jongeren' de toegankelijkheid van programma's voor de vrouwen en jongeren met een handicap niet. Ongeveer 1 op de 5 vrouwen en jongeren die in armoede leven heeft een handicap; het zou zonde zijn als zij niet mee kunnen doen aan dezelfde programma's. Wat zij nodig hebben is gelijke toegang tot de diensten, producten, infrastructuur, banen en eerlijke lonen die door steun van BZ tot stand komen. Neem toegankelijkheid van banen, diensten en producten op in subsidie-criteria. Zie ook ons antwoord op vraag 2.

Bijvoorbeeld:

Bij GIZ leidde de combinatie van hulp, handel en inclusie tot een inclusief programma voor het verbeteren van arbeidsomstandigheden in de Bengaalse kledingindustrie. Zij nodigde organisaties van mensen met een beperking uit tot hun consortium met ILO, de overheid, de industrie en andere NGO's om bij een selectie van de fabrieken in het programma te zorgen voor

een toegankelijke werkvloer. Dat heeft sinds 2014 bij 102 fabrieken effect gehad. Zonder uitnodiging om onderdeel te zijn van dit bredere consortium, zouden lokale vertegenwoordigers van mensen met een beperking dit niveau van toegang tot fabrieken nooit bereiken.

Vraag 6 van 9: Eerlijke handel

Behalve dat 'leave no one behind' een kernprincipe is van de SDG's, worden mensen met een beperking binnen een aantal doelen ook expliciet benoemd als een groep die niet mag achterblijven: #4 onderwijs, #8 werkgelegenheid, #10 ongelijkheid, #11 stedelijke ontwikkeling en #17 data / partnerschappen. De rechten van mensen met een beperking, zoals gelijke toegang tot diensten, producten en arbeid, vormen onderdeel van de OESO-richtlijnen en Ruggie-principles, maar blijven in de standaard IMVO-checklists toch onderbelicht.

Behalve **inclusie-criteria in subsidiekaders** voor bedrijven, is het belangrijk dat deze partners ook **technische assistentie** krijgen om inclusie van / toegankelijkheid voor mensen met een handicap goed vorm te geven. De vorige minister heeft in 2016 bijvoorbeeld toegezegd dat bedrijven die aanspraak maken op het Dutch Good Growth Fund naast technische assistentie op het gebied van gender dit ook kunnen krijgen op het gebied van disability inclusion (voor zover wij weten is dit nog niet concreet vormgegeven binnen RVO).

Er zijn wereldwijd steeds meer bedrijfsnetwerken die zich sterk maken voor de 'business case' van inclusie, zoals bijvoorbeeld De Normaalste Zaak hier in Nederland en het ILO Global Business and Disability Network. Zij stellen dat het openstellen van hun bedrijf voor werknemers en consumenten met een beperking de competitieve waarde, afzetmarkt, productiviteit en tevredenheid onder werknemers verhoogt. Stimuleer Nederlandse bedrijven die subsidie ontvangen in het kader van IMVO om zich hierbij aan te sluiten.

Vraag 7 van 9: Verdienvermogen van Nederland

Artikel 32 van het IVRPH vraagt om internationale uitwisseling van technologieën die inclusie van mensen met een beperking ondersteunt. SDG11 benoemt bovendien expliciet de noodzaak van toegankelijke steden / 'inclusive design' voor mensen met een beperking. Hier liggen mooie kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven en BZ.

Bijna 50% van het budget onder de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) wordt geïnvesteerd in infrastructuur. Juist daar is met betrekking tot toegankelijkheid voor mensen met een beperking veel winst te behalen. Bedrijven zijn ook nodig voor de investering in toegankelijke technologieën die participatie mogelijk maken. Een mooi voorbeeld is Barclays, die een app ontwikkelde genaamd SignVideo. Door middel van die app kunnen klanten en medewerkers op elk gewenst moment virtueel een gebarentolk inschakelen om te kunnen communiceren met elkaar. Vergelijkbaar zijn de segways met iPads die tijdens het 2017 Global Platform for Disaster Risk Reduction werden ingezet voor 'remote participation' van mensen die vanwege een mobiliteitsbeperking niet konden afreizen naar Mexico. En de 3D printers waarmee goedkoop protheses kunnen worden gemaakt voor bijvoorbeeld oorlogsslachtoffers, mbv 'open source' technologie: <https://www.youtube.com/watch?v=SDYFMgrjeLg>

Vraag 8 van 9: Excellente dienstverlening

Zie antwoord op vraag 6.

Vraag 9 van 9: Tot slot

SRGR:

Neem handicap op in 'inclusie criteria' voor nieuwe SRGR-programmavoorstellen, zoals in de Kamerbrief van maart 2017 al is voorgesteld. Erken mensen met een beperking als risico-groep. Zet het 'flexibele fonds' in om bestaande SRGR partners te stimuleren inclusie van mensen met een beperking vorm te geven binnen de programma's die nog lopen t/m 2020. Het 'flexibele SRGR fonds' stelt € 1.250.000 per jaar beschikbaar "voor nader te identificeren activiteiten, in het licht van actuele behoeften of met het oog op uitbreiding van succesvolle of veelbelovende activiteiten en innovaties". De huidige SRGR-partnerschappen kunnen zo gestimuleerd worden om te leren, innoveren en capaciteit op te bouwen rond 'disability inclusion in SRHR', en zo ook relaties op te bouwen met vertegenwoordigers en/of organisaties van mensen met een beperking in de partnerlanden. Dit sluit goed aan bij recente onderzoeken van UNAIDS (<http://bit.ly/2nkQkFg>), de VN speciaal-rapporteur (<http://bit.ly/2BbNUM9>), Plan International (<http://bit.ly/2n5lD3e>) en DCDD/ShareNet (<https://adobe.ly/2BqhfS2>); en bij de oproep die VN speciaal rapporteur Catalina Devandas Aguilar tijdens haar recente bezoek aan het ministerie heeft gedaan om de voortrekkersrol die Nederland heeft op SRGR inclusief te laten zijn voor mensen met een beperking.

Onderwijs:

Er zijn onder de MDGs al veel resultaten geboekt, maar er zijn ook nog grote groepen kinderen achtergebleven. Van alle kinderen die nog niet naar school gaan heeft 1 op de 3 een handicap. Zorg in het nieuwe onderwijsbeleid dus voor een sterke link met de Leave No One Behind agenda en neem inclusie voor jongeren/kinderen met een beperking integraal mee als criterium. Het 'Costing Equity' rapport (<http://bit.ly/2rtbHVN>) toont aan dat donoren ondanks beloften op beleidsniveau nog weinig daadwerkelijk rekening houden met inclusie in programmering en budgetten. Meer dan 200 organisaties hebben de oproep voor 'disability inclusive investment in education' ondertekend in aanloop naar de recente GPE replenishment conferentie in Dakar (<http://bit.ly/2tnpADa>). Binnen GPE is het probleem erkend en is inclusie inmiddels hoog op de agenda gezet; strategisch doel #2 voor 2020 (<http://bit.ly/2pvVHiP>). Nederland kan samen met donoren als DFID en Norad een belangrijke rol spelen in de goede naleving / uitvoering hiervan. Veel partnerlanden hebben al beleid voor 'inclusief onderwijs', maar donoren die hier geen aandacht voor hebben ondermijnen de uitvoering van dat nationale beleid; investering in inclusieve onderwijsmethoden (via curricula / docentenopleidingen), toegankelijke onderwijsinstellingen, innovatie voor inclusie etc, moeten door donoren worden ondersteund. Extra onderwijs-capaciteit die beschikbaar komt binnen BZ en op de ambassades kan hierin van invloed zijn op internationaal niveau en in de partnerlanden.

Dit heeft ook betrekking op de extra middelen die beschikbaar komen voor onderwijs voor kinderen van vluchtelingen. De vorige minister heeft in het AO Noodhulp van januari 2017 al toegezegd om bij het VN Education Cannot Wait Fund beter te monitoren op inclusie van kinderen met een beperking. Dit zou doorgezet moeten worden en ook voor andere nieuwe onderwijs-investeringen via programma's van DRA / DSH / DSO-DMM / IGG / DDE zouden disability inclusion criteria moeten gelden.

Voedselzekerheid

Pas disability inclusion criteria ook toe binnen subsidiekaders voor voedselzekerheid en landbouw. De publicatie 'Inclusion Works!' (<http://bit.ly/2FZmkDP>) laat zien dat inclusie werkt, ook binnen grootschalige programma's op dit gebied. Saving groups, boerencoöperaties, krediet faciliteiten en trainingsfaciliteiten voor boerenondernemers worden pas toegankelijk wanneer hier specifieke maatregelen voor worden genomen. Bijvoorbeeld het wegnemen van vooroordelen/stigma dat mensen met handicap niet zouden kunnen werken in een boerenbedrijf (mooi voorbeeld uit Kenia: <http://bit.ly/2puOHTa>). Dat kost gemiddeld slechts 1-3% van het totale programmabudget en betaalt zich ruimschoots terug in sociaal en economisch rendement (zie 'Inclusion Counts' <http://bit.ly/2GfCHzD>).